

Selvordsforebyggende ph.d.-projekt igangsættes

Af Sarah Grube Jakobsen

Fra den 1. september 2021 starter et nyt ph.d.-projekt, der skal sætte fokus på oversete muligheder for selvmordsforebyggelse. Projektet vil både samle national og international viden i forhold til definitioner og registreringspraksis samt vurdere, hvordan selvmordstruedes brug af sundhedsydelser varierer over tid.

Center for Selvmordsforskning (CFS) har valideret selvmordsforsøg i Danmark i mere end 25 år ud fra WHO's definition. I perioden fra 1990-2010 har Centret fulgt udviklingen på Fyn og har siden da forsøgt at udvide geografisk, for at afdække hele landet. Frem til år 2016 resulterede det i validerede selvmordsforsøg fra både Region Syddanmark, Region Nordjylland og Region Sjælland.

Erfaringer fra valideringsprocessen har vist, at 30-50 % af de registrerede selvmordsforsøg i landspatientregistret (LPR) dækker over personer med vanemæssig selvskadende adfærd og bliver derfor frasorteret i Centrets Register for Selvmordsforsøg. Dette betyder, at de tal der normalt anvendes i Danmark overestimerer antallet af selvmordsforsøg. På den baggrund blev ideen til dette ph.d.-projekt skabt.

Definitioner og rater i europæiske lande

Den definition på selvmordsforsøg, som anvendes i Danmark, lægger sig som nævnt op af WHO's definition fra 1986:

"En handling uden dødelig udgang, hvor en person med vilje indtager en overdosis medicin eller lignende, eller udviser anden ikke vanemæssig adfærd som vil være skadeforvoldende, hvis andre ikke griber ind, og hvor hensigten har været at fremme vedkommendes ønskede forandringer via handlingens forventede fysiske konsekvenser".

Men definitionen bliver ikke anvendt i eksempelvis England, hvor de i stedet lægger mere vægt på selvskade uden at skelne mellem de bagvedliggende intentioner. Når lande bruger forskellige definitioner, bliver det også svært at sammenligne tallene og det kan være svært at have overblik over hvilke lande, der benytter hvilke definitioner. Derfor vil ph.d.-projektet tage udgangspunkt i definitionerne i de største europæiske lande og kortlægge, hvordan de enkelte lande registrerer selvmordsforsøg hver især – og hvad den samlede rate anslås at være. Denne type opgørelse eksisterer nemlig ikke på nuværende tidspunkt.

Hvordan registreres selvmordsforsøg i praksis?

Den næste del af ph.d.-projektet omhandler den danske registreringspraksis. I løbet af 2019 blev Landspatientregistret opdateret til 'LPR3', hvor sundhedspersonale nu kan registrere 'tilsigtet selvskade' og 'selvmordsforsøg' i to forskellige kategorier, frem for samme kategorisering. Det er derfor et rigtig godt tidspunkt at undersøge, hvordan sundhedspersonalet registrerer de to handlinger, i forhold til hvordan de tidligere gjorde. En spørgeskemaundersøgelse samt opfølgende interviews vil kortlægge disse udfordringer i forbindelse med registrering af selvmordsadfærd. Resultatet heraf skal føre til muligheder for en forbedret registreringspraksis.

Kohorte giver indblik i anvendte sundhedsydelser

Det tredje område, som ph.d.-projektet skal omhandle, er hvordan sundhedsydelser benyttes blandt personer med selvmordsforsøg, set i forhold til en kontrolgruppe, hvor ydelserne undersøges over en længere periode, fra 1990-2020. Dette skal bruges til at kortlægge, om der er forskelle i den måde sundhedsvæsenet bliver brugt på, set i forhold til hvordan selvmordsraten i perioder er steget og faldet blandt unge under 30 år. Dette unikke indblik kan forventes at føre til nogle oversete muligheder for selvmordsforebyggelse.

Nyhedsbrev

Ph.d.-projektet vil ske i et samarbejde med:

- Psykiatrien i Region Syddanmark og Forskningsenhed, Psykiatri, børn og voksne, Åbenrå. IRS, SDU med klinisk professor, ph.d. og overlæge, Elsebeth Stenager
- UlykkesAnalyseGruppen på OUH med professor, ph.d. og overlæge, Jens Lauritsen
- Institut for Sundhedstjenesteforskning/sundhedsfremme, SDU med professor, ph.d. og sociolog, Pernille Tanggaard Andersen
- Lektor ved Forskningsenhed Psykiatri, børn og voksne. Åbenrå, Institut for Regional Sundhedsforskning, SDU ph.d., og forskningsleder ved Center for Selvmordsforskning, Erik Christiansen.

Der forventes at blive publiceret tre videnskabelige artikler og resultaterne vil løbende blive offentliggjort via Centrets hjemmeside og nyhedsbreve.

Projektet finansieres af SDU, Psykiatriens Forskningsfond, Helsefonden samt Center for Selvmordsforskning.

For mere information kontaktes Center for Selvmordsforskning:

Sarah Grube Jakobsen

Cand.scient.san.publ., Ph.d.-studerende ved Forskningsenhed Psykiatri, børn og voksne, Åbenrå. Institut for Regional Sundhedsforskning, SDU.

E-mail: sgi@cfsmail.dk / sgrube@health.sdu.dk
Tlf.: +45 63 11 21 84

Christina Petrea Larsen

Centerleder, Cand.scient.san.

E-mail: crpe@cfsmail.dk
Tlf.: +45 66 13 88 11

